

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคส้มเขียวหวานที่มีคุณภาพและความปลอดภัย และมูลค่าคุณภาพและความปลอดภัยของส้มเขียวหวานที่ผู้บริโภคเต็มใจที่จะจ่าย โดยใช้วิธีการทดลองทางเลือก (Choice Experiment) โดยในแต่ละทางเลือกนั้น ประกอบไปด้วยคุณลักษณะของส้มเขียวหวานในแต่ละระดับและราคาของส้มเขียวหวานในทางเลือกนั้น ๆ แตกต่างกัน ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 394 ราย

จากการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อมของผู้บริโภคที่ได้จากการตัดสินใจเลือกส้มเขียวหวานภายใต้สถานการณ์ที่มีชุดของคุณลักษณะของส้มเขียวหวานในระดับที่แตกต่างพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า และครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนที่สูงกว่ามีโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่มีการปรับปรุงคุณลักษณะของส้มเขียวหวานคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งในระดับที่สูงกว่าทางเลือกฐานหรือทางเลือกที่แสดงถึงสถานการณ์ปัจจุบัน แม้ว่าราคาจะสูงกว่า ถ้าครัวเรือนใดมีผู้ที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพหรือมีโรคประจำตัวอยู่ในครัวเรือน หรือถ้าผู้บริโภคมีความกังวลว่าจะได้รับอันตรายจากสารเคมีตกค้างในผลไม้ที่ซื้อมารับประทานบ่อยครั้งเท่าใด ก็มีโอกาสจะเลือกสูงขึ้น เช่นเดียวกับผู้ที่เห็นด้วยกับการลดภาระด้านราคาบางส่วนเป็นหน้าที่ของผู้บริโภคก็มีความน่าจะเป็นที่จะเลือกมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย

ในส่วนคุณลักษณะของส้มเขียวหวานพบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจและยินดีที่จะจ่ายมากขึ้น ถ้าส้มเขียวหวานมีสีผิวเป็นสีเหลืองปนเขียวและสีเหลือง ผู้บริโภคจึงมีโอกาสดัดสินเลือกซื้อส้มเขียวหวานที่มีสีผิวเป็นเหลืองปนเขียว หรือสีเหลือง มากกว่าสีเขียว บรรจุภัณฑ์แบบตาข่ายนั้นก็มีผลทำให้ผู้บริโภคมีความโอภาสตัดสินใจเลือกซื้อส้มเขียวหวาน มากกว่าการใส่ถุงพลาสติก ส่วนสถานที่จัดจำหน่ายนั้นผู้บริโภคมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการซื้อส้มเขียวหวานจากตลาดสดหรือแผงลอยมากกว่าซูเปอร์มาร์เก็ต หากมีการระบุแหล่งที่มาที่ยังจะทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสตัดสินใจเลือกซื้อส้มเขียวหวานมากยิ่งขึ้นเช่นกัน แต่ที่สำคัญหากมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตส้มเขียวหวานจากระบบการผลิตแบบทั่วไป ไปเป็นการผลิตที่มีความปลอดภัย และไม่ใช้สารเคมี (เกษตรอินทรีย์) แล้ว ผู้บริโภคจะมีความพึงพอใจสูงกว่า และยินดีที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อการบริโภคส้มเขียวหวานที่มีความปลอดภัยค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอุปสงค์ที่มีต่อส้มเขียวหวานที่มีความปลอดภัยนั้นมีมากขึ้น

ดังนั้นการดำเนินนโยบายทางด้านความปลอดภัยในผลผลิตส้มเขียวหวานจึงมีความเป็นไปได้ รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการผลิตส้มเขียวหวานตามระบบการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์หรือการผลิตที่มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายส้มเขียวหวานสามารถนำความคิดเห็น ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคและมูลค่าของคุณภาพและความปลอดภัยจากผลการศึกษาครั้งนี้ เป็นแนวทางในการวางแผน การผลิตและการตลาดได้ ถ้าทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ย่อมเกิดประโยชน์ต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งยังสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาวได้ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืนได้

This research aims to identify factors determining consumer preferences on quality and safety of tangerine and to estimate the value of willingness to pay for quality and safety of tangerine concerning with the attributes of tangerines. The Choice Experiment Method was employed in finding monetary value in each alternative that consist of the difference in level of attribute and price of tangerine. The primary data for the study were gathered by face-to-face interview from 394 households in urban and rural areas of Chiang Mai province.

The analyzed indirect utility function of consumers when selected the tangerine that has different level in each attribute demonstrate that the higher educated purchasers and the purchasers who have high household revenue (Bath/Person/Month) have opportunity or probability for choosing improved alternative (not status quo) even better tangerine will has higher price. If the members in household of consumer have trouble of the health or congenital disease and have more worry about danger of residual chemical from buying fruits, they will prefer to choose the improved tangerine, as well as the purchaser who agree with some price responsibility by pushing to consumer will has probability for choosing the better choice rather than dissenting person.

In the part of tangerine's attribute showed that the consumers preferred and willing to pay more if the color of peel's tangerine is greenish yellow and yellow and netted package also has influence rather than plastic bag. The fresh market has more interesting for customer to buy tangerine than in supermarket. If has label of origin, the purchasers' utility will be higher. The important result in this study is the compensating variation of improving production system from conventionally production tangerine to chemical safe and organic production that the consumer willing to pay is very high. It also shown that a demand for high safety of tangerine has abundantly.

Therefore, the implementation of safer tangerine policy has possibly accomplishment. Thai government should sustain intently chemical safe and organic production systems more and more. Both of producers and distributors can apply the opinion, the factors determining consumer preferences and the valued of tangerine's attributes from this study to plan the tangerine production and marketing will in order to meet the requirement of consumer appropriately. If all parties have good cooperation together it not make advantage for consumer and producer only, but it will reduce the environmental disadvantage in a long time, and lead to be the sustainable agriculture development.